

Rad u domaćinstvima

Zabrinutost za stare dane

Individualna odgovornost

Opšti kolektivni ugovor donosi poboljšanja

2

Pitanje penzionisanja je značajna tema za sve

3

Samo aktivnim djelovanjem do svojih prava

4

Broj 5 | septembar 2013 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Mladi u obuci, na školovanju: prava i obaveze

Prava mladih na obuci: Najznačajniji odgovori!

Izučavanje zanata donosi sa sobom mnogo više odgovornosti i obaveza ali mladi imaju i svoja prava

Prije nekoliko nedjelja je započela školska godina u Švajcarskoj. Početak obuke za mlade označava početak karijere, zaposlenja. Odgovornost je veća i sve više se očekuje od mladih ljudi na obuci/školovanju: Pored nastavnika i roditelja tu su još i firma i njihovi majstori obuke. Tu ima još i nešto novo: Odjednom dan više nije odredjen «pravilima» nego «zakonima». Da bi se roditelji i učenici bolje snašli u ovoj situaciji ovdje nekoliko značajnih stavki.

Radno vrijeme

Kao šegrt ne smiješ po novom da radiš devet sati dnevno. I ako imaš između pauzu posao ne smije da bude raspoređen na manje od 12 sati dnevno. Ako si mlađi od 18 godina onda važi i zaštita maloljetnika: Možeš da započneš radni dan najranije u 6 sati ujutro a završetak najkasnije da bude u 22 sata. Naravno ne u jednom komadu kao što je navedeno gore! Stručna nastava se ubraja u radno vrijeme. Prekovremeno vrijeme, znači radno vrijeme koje premašuje zakonom dozvoljeno radno vrijeme u preduzeću, nije dopušteno za mlade u obuci/na školovanju. Osim u vanrednim situacijama. To su vrlo strogo definisane situacije.

Nezaposlenost

Ako ostaneš bez posla za vrijeme ili poslije školovanja, imaš pravo na nadoknadu za nezaposlena lica. Morate se prijaviti u regionalni centar za nezaposlena lica. Zakon za nezaposlena lica je pooštren posebno za mlade: Moraš dugo da čekaš na prvu isplatu. I nemaš pravo na duže vrijeme nezaposlenosti. Sve zavisi od vaše porodične situacije (vlastita djeca npr.) i od prethodno uplaćenih doprinosa.

Odsustva

Odsustvo u školi ili na poslu mora da bude opravdano: Izostati bez smanjenja pate možete u sljedećim situacijama

- vojna obaveza,
- termini kod službenih vlasti,
- porodični događaji.

Ali se može desiti da zahtjev morate podnijeti ranije. Izostanak s posla ili škole je opravdan u slučaju bolesti ili nesreće.

Za prva dva dana je dovoljno izvinjenje. Od trećeg dana odsustva može škola ili preduzeće da traže pismeno opravdanje od doktora. Posjeta doktoru za vrijeme radnog vremena mora da je odobrena od strane predpostavljenog. Kašnjenje za koje nemaš opravdanja se računa kao neopravdan izostanak, koje se unosi u svjedočanstvo drugačije nego npr. kašnjenje voza.

Ugovor o obrazovanju (šegrtovanju)

Ugovor o obrazovanju nije isto što i radni ugovor. Ovdje se radi da naučite posao. Kompanija se obavezuje da vas nauči posao.

Isto tako ti se obavezuješ da radiš u kompaniji. U ugovoru mora da

se navede zanimanje/struka, željeni stepen obrazovanja i trajanje. Isto tako plata, odmor odbici od plate troškovi i sl. su dijelovi ugovora. Ugovor možeš sam da potpišeš samo ako si punoljetan. Inače tvoji roditelji moraju da potpišu ako si mlađi od 18 godina.

✉ Aurora García

Moja prava

Odgovori na ova pitanja dolaze iz savetnika «znam ja moja prava». I to od A do Z kao što su odsustva, medjuispiti. Tu ćeš naći sve u vezi prava šegrtova/učenika na obuci. Knjižicu možete dobiti kod Unije i kod Švajcarskog udruženja sindikata ili na stranici www.gewerkschaftsjugend.ch.

Editorial

Pravičnu zaradu – i za vrijeme školovanja

U današnje vrijeme više od 440 000 ljudi u Švajcarskoj živi ispod linije siromaštva i ako su zaposleni puno radno vrijeme. Gledano sa ekonomske strane zato ne postoji razlog, jer Švajcarska je jedna od najbogatijih zemalja na svijetu a i bogatstvo je poslednjih nekoliko godina znatno poraslo. Pravi razlog za ovakvu pojavu: Nekolicina njih dobija najbolji dio kolača. Daniel Vasella npr. bivši menadžer Novartisa u svoje dobro vrijeme je zaradjivao 720 puta više nego njegov najlošije plaćeni radnik/radnica.

Godinama se igra ista igra: Plate onih koji zaraduju mnogo i dalje eksplodiraju a one sa niskim zaradama stagniraju.

Posebno pogodjeni ovim trendom su mladi ljudi. Plate učenika skoro da se nisu ni pomakle takodje i posle završenog obrazovanja nije ništa bolje. Više od 143 000 ljudi nakon završenog obrazovanja imaju veoma niske plate, niže od 4000 franaka. Ova činjenica obezvređuje obrazovanje. Zašto bi trebao uopšte da izučim zanat ako u budućnosti od toga ne mogu da živim? To ne bi trebalo da bude tako. Dualni obrazovni sistem do sada je omogućavao mladima da većina mladih ljudi mogu da izuče zanat koji se njima sviđa i da nezaposlenost mladih ostane na relativno niskom nivou.

Mi moramo konačno da preuzmemo konce u svoje ruke i da obavezemo poslodavce da se zajednički borimo za pravične plate. Usvajanjem inicijative 1:12- u novembru ograničavamo plate prevaranata te tako ostaje više radnicima. Sa inicijativom minimalnih plata, sprečava se povećanje broja ljudi koji ne mogu živjeti od svoje plate. A sa dobrim kolektivnim ugovorima kojima podliježu i učenici omogućava se dodatno povećanje plata za sve druge!

Fabian Molina
Sekretar mladih Unia sindikata

News

AHVplus: Inicijativa ostvarena u rekordnom vremenu

AHV-plus inicijativa je ostvarena u veoma kratkom roku sa preko 116000 sakupljenih potpisa! Nakon 100 dana od kako je započelo sakupljanje potpisa, sindikat Unia je sakupio neophodan broj potpisa i na taj način je kvota za inicijativu ispunjena. Mnogi regioni su već odavno daleko premašili kvotu i sakupili mnogo više potpisa. Hvala svima na profesionalnom trudu i izvanrednom rezultatu!

ORU u branši «sigurnost» 2014

Unia delegacija na konferenciji od 4. juna u branši «Sigurnost i bezbjednost» je glasala za izmjenu dijelova opšteg kolektivnog ugovora u branši «Sigurnost i bezbjednost». Ovaj ugovor donosi za mnoge zaposlene koji rade na satnicu ili one sa mjesečnom platom, veće plate i sigurnost dohotka. Još jedan veliki napredak je sistematska evidencija radnih sati. Naknada za putne troškove i za vrijeme puta može biti regulisano opštim kolektivnim ugovorom.

Medjunarodna konvencija zaposlenih u domaćinstvima

Savezno vijeće je krajem avgusta usvojilo poruku za ratifikaciju medjunarodne konvencije o radu od 2011. godine o zaposlenima u domaćinstvima (konvencija broj 189). Konvencija predviđa izmedju ostalog ravnopravnost izmedju zaposlenih radnika u domaćinstvima i zaposlenih radnika u drugim branšama. Konvencija sadrži i odredbe o uslovima života i rada, a to se posebno odnosi na radno vrijeme i visinu plata. Parlament mora još da ratifikuje Konvenciju.

Novi opšti kolektivni ugovor Coop 2014–2017

Coop i sindikat Unia kao i drugi predstavnici radnika su potpisali novi kolektivni ugovor za naredne četiri godine. Ugovor donosi za aktivne članove sindikata bolju zaštitu od otkaza, poboljšanja u vezi socijalnog plana i poboljšanja vezana za materinsko odsustvo i za odsustvo za očeve. U Opštem kolektivnom ugovoru se izričito navodi da otkaz ne može dobiti neko zato što je izabran kao funkcioner neke organizacije za radnike (sindikata). Ovo je uspjeh velikog angažmana i posvećenosti aktivnih članova sindikata koji su dali poseban doprinos i koji su se angažovali za peticiju.

Intervju o politici azila

Zabrana kretanja za izbjeglice?

U Bremgartenu (AG) je otvoren Savezni centar za izbjeglice za koje se postupak još uvijek vodi. Savezna Vlada je napravila dogovor sa opštinom da izbjeglice iz određenih opština ne smiju da se kreću u određenim zonama (škole, bazeni biblioteke i sl.) te su iste nazvali zabranjeni rejoni. Horizonte je pričao u vezi toga sa pravnikom i specijalistom protiv diskriminacije Tarek Naguib o mjerama.

Kako ocjenjujete zabranu kretanja za izbjeglice u Bremgartenu?

Ovakva zabrana ne postoji makar što se tiče pravne strane. Očigledno da dogovor u Bremgartenu sadrži da mora da postoji jedan način «discipline» azilanata i pridržavanje kućnog reda. Obadvoje je u skladu sa ljudskim pravima i sa ustavom. To je i mišljenje Savezne kancelarke Simonetta Sommaruga. Tražioci azila su godinama izloženi situacijama koje im ograničavaju slobodu kretanja. Posebno tamo gdje bi sreli ljude oni su sve više i više nepoželjni.

Može li država da ograniči slobodu kretanja ovoj grupi i na ovaj način?

Bez pravnog osnova ne. Ali čak i tada ovakva mjera bi bila pravno neosnovana: Kao prvo je prijetnja uvodjenja sankcija je već neopravdano narušavanje slobode kretanja. Na osnovu odluke Saveznog suda može da se donese zabrana kretanja jednom tražiocu azila. Ali ne može da se ukine ili ograniči sloboda kretanja jedne grupe ljudi. Drugo, takva mjera bi s moje tačke gledišta bila diskriminirajuća, jer se odnosi na ljude koji su godinama izloženi nekom ograničenju i nemaju mogućnost niti način da pobjegnu.

Sindikati se zalažu protiv diskriminacije svih radnika

Kako ocjenjujete budući razvoj politike azila u Švajcarskoj?

Teško pitanje. Tendencijelno za neko vrijeme će ostati restriktivna kao što je za sada. Ova politika je idealna za izbornu kampanju. Valjda će Evropa biti sposobna da nauči da ne može na duži rok da bude kontradiktorna: S jedne strane želi da sprovede svoje ekonomske i geostrateške interese i na taj način se pokreće bjekstvo za Evropu. S druge strane se jačaju zidovi na našim granicama kad dolaze izbjeglice.

Kako sindikat karakteriše politiku azila?

Sindikat pokazuje brigu i štiti interese radnika neovisno koji migracioni status radnici imaju. I sindikat se aktivno zalaže protiv diskriminacije grupe ljudi. Jer azilanti su ljudi kojima je potrebna zaštita. I to su ljudi koji obogaćuju naše društvo, kao komšije prijatelji i buduće radne kolege.

Emine Sariaslan

Komentar o trenutnoj politici azila

Izbjeglice koje traže azil u Švajcarskoj su smještene u centre sve dok postupak traje. U mnogim mjestima stanovništvo ne želi takve centre zato što imaju strah od nepoznatih ljudi. Ovaj strah je podstaknut širenjem netrpeljivosti prema strancima a posebno prema izbjeglicama. Jer trenutno raspoloženje u Švajcarskoj i Evropi karakteriše neprihvatanje drugih već odbojnost prema njima.

Izbjeglice su naugroženiji među ugroženima njihov borišni status je veoma loš i njima je potrebna pomoć. Oni bježe od progona i ratova i često su veoma traumatizovani. U zemlji gdje traže pomoć i zaštitu su često okarakterisani kao kriminalci ili paraziti koji žive na račun države. Pri tome u Švajcarskoj često nisu zaposleni imaju slobodnog vremena i malo novca tek toliko da sastave kraj sa krajem.

Zadatak jedne pravne države je da pronadje pravo utočište za izbjeglice od progona i protjerivanja a i stanovništvo bi trebalo imati više razumijevanja za ljude koji su ugroženi u svojoj zemlji. Na kraju krajeva šta je prirodnije nego ako ste progonjeni od svoga ako ste krivično gonjeni mučeni tjerani u smrt nego da se traži sigurno mjesto za život? Šta bi ste i sami učinili?

Njega u privatnim domaćinstvima

Opšti kolektivni ugovor za njegovatelje u privatnim domaćinstvima!

23. avgusta 2013 održana je druga konferencija u branši «Njega lica u privatnim domaćinstvima». Oko 20 delegata koji pružaju njegu seniorima u privatnim domaćinstvima diskutovali su o mogućnostima za poboljšanje često nesigurnih uslova rada i plata.

Bolji uslovi rada sa novim opštim kolektivnim ugovorom

Sektor pružanja njego licima u privatnim domaćinstva raste. Radne uslove zaposlenih, koje su uglavnom žene, karakterišu uglavnom veoma niske plate, rad po pozivu što znači i neprekidna raspoloživost i spremnost za poziv. Ovdje su uglavnom zaposlene migrantkinje i ovakvi uslovi rada dovode do socijalne izolacije migrantkinja.

«Badanti» u Ticino

Da uslovi rada mogu biti nevjerovatno loši pokazuje i primjer 300 poljskih žena u Ticinu «badanti» (njenogatelji). One žive u domaćinstvu svojih poslodavaca uopšte nemaju slobodno vrijeme, primaju i suviše nisku platu i u najgorem slučaju su često zlostavljani od svojih poslodavaca. Dakle u nekim slučajevima dolazi i do samoubistava kao što je slučaj Bogusia. Njena sudbina je toliko potresla njene kolegice da su čvrsto odlučile da se bore za bolije uslove rada. One su uz pomoć sindikata Unia i njihov angažman ostavile neophodan politički pritisak te su tako i počeli pregovori za kantonalni

kolektivni ugovor. Na konferenciji u avgustu članovi delegacije ove branše su pokazali svoju solidarnost sa poljskim kolegama iz Ticina.

ORU za bolje uslove rada

Značaj opšteg kolektivnog ugovora za ovu branšu je posebno naglašen na konferenciji. Ne samo u Ticinu već i u nemačkom dijelu Švajcarske su započeti pregovori za Opšti kolektivni ugovor sa udruženjem poslodavaca po imenu «Život u kući». Opšti kolektivni ugovor ne treba da reguliše samo radno vrijeme i slobodne dane već treba da se reguliše i bolja plaćanja npr. za troškove prevoza kao i da se rad po pozivu potpuno zabrani. Priznavanje formalnih i neformalnih ovlaštenja njegovateljica i mogućnost daljeg obrazovanja spadaju u prioritete zahtjeve delegata na konferenciji.

Prisutni delegati su zahtijevali pored boljih uslova rada i bolje kontrole protiv zlostavljanja poslodavaca i više socijalne odgovornosti javnih vlasti.

Aurora Garcia

Pregovori o opštim ugovorima za temporerne firme

Za bolji opšti kolektivni ugovor temporernih firmi!

Opšti kolektivni ugovor za temporene firme ističe krajem 2014. godine. Ovaj postojeći opšti kolektivni ugovor ima nedostataka. Zajedno možemo da to popravimo! Prikazujemo naše glavne zahtjeve u pregovorima, i koje smo donijeli zajedno sa vama.

Pravičnije osiguranje za slučaj bolesti

To je veoma značajan zahtjev, zato što u ORU za temporene firme je mnogo lošije nego u drugim branšama, gdje je samo jedan karen dan i gdje je mnogo bolja nadoknada plate u slučaju bolesti. To ne može više tako! Radnicima je potrebno bolje osiguranje za vrijeme bolovanja. Zato zahtijevamo:

	Do sada	Novo
Period čekanja(e)	2 dana	1 dan
Nadoknada plate	80%	90%

Duži rokovi za otkaz

Drugi veoma značajan zahtjev duži rokovi za otkaz. Važeći rokovi za su veoma kratki za one koji su zaposleni na kraće vrijeme. Otkazni rokovi treba da se podignu kao što je regulisano obligacionim zakonom na mjesec dana.

Dužina radnog odnosa	Otkazni rok ranije	Otkazni rok novo
Prva tri mjeseca	2 dana	1 mjesec
4. do 6. mjeseci	7 dana	1 mjesec
od. 7. mjeseca	1 mjesec	1 mjesec

Bolje minimalne zarade

Određene branše podliježu opšteobvezujućem opštem kolektivnom ugovoru. (AVE GAV/CCT DFO), npr. Gradjevinarstvo ili ugostiteljstvo. Za zaposlene koji rade u tim branšama a zaposleni su preko temporenih biroa važe odredbe iz opšteobvezujućeg opšteg kolektivnog ugovora a ne odredbe iz ugovora temporenih firmi. (pisano u intervju horizonte 4). Za one koji ne podliježu opšteobvezujućem opštem kolektivnom ugovoru, važe minimalne plate određene ovim opštim kolektivnim ugovorom. Minimalne plate se trebaju uvećati Opštim kolektivnim ugovorom, jer su za sad još uvijek preniske. Mi zahtijevamo sljedeća povećanja:

Kategorija	Minimalna plata do sada	Nova minimalna plata
Nekvalifikovani	3000.-	3400.-
Nekvalifikovani visoke platne oblasti	3200.-	3600.-
Priučeni	3600.-	3780.-
Priučeni visoke platne oblasti	3870.-	4050.-
Kvalifikovani	4000.-	4200.-
Kvalifikovani visoke platne oblasti	4300.-	4500.-

Ostala potraživanja

Spisak naših potraživanja time nije završen: potrebna su dalja poboljšanja u vezi odmora, odmora za roditeljsko odsustvo penzione kase, troškova za dalje usavršavanje i izvršenje ugovora itd.

Bez članova nema ORU!

Izborili smo se za ORU za temporene radnike prije dvije godine samo zahvaljujući angažmanu temporenih radnika. I sada je potrebna Tvoja podrška. Pomozite nam da proširimo ovu informaciju sa svojim kolegama. Ili se učlani u Unia sindikat i sam odlučuj o novom ORU! Jer bez članova sindikata mi nemožemo da pregovaramo za opšte kolektivne ugovore!

intervju

André Kaufmann

Intervju ORU za temporene radnike

Drugi dio intervjuja sa André Kaufmann

Drugi dio intervjuja sa André Kaufmann (prvi dio objavljen u Horizonte. 4).

Pitanje, koje opterećuje radnike koji podliježu ovom Opštem kolektivnom ugovoru je pitanje prijevremenog penzionisanja?

Da, mogućnost ranijeg penzionisanja važi od 2006. godine i za temporene radnike. Za temporene radnike postoje dva problema. Prvi: Privremeno zaposleni radnici teško mogu dokazati vrijeme uplaćivanja doprinosa. Kako bi zaposleni ostvarili pravo na prijevremenu penziju moraju da dokažu da su u zadnjih 20 godina najmanje 10 godina uplaćivali doprinose i radili u firmi koja podliježe odredbama Opšteg kolektivnog ugovora za gradjevinarstvo u vezi prijevremenog penzionisanja (FAR Renta).

Drugi problem je prekid uplaćivanja (praznine u plaćanju doprinosa). Od pomenutih 10 godina gore zadnjih sedam godina treba ostvariti 7 godina neprekidnog radnog staža u gradjevinarstvu. Zato ako se desi da je neko duže vremena nezaposlen ili ako se ne prijavi na RAV ili ako neko mijenja branšu koja ne podliježe (FAR odredbama) može lako da se desi da ne ostvaruje minimalne uslove od sedam godina i u najgorem slučaju ne ostavi ni pravo na skraćenu penziju. Stoga je veoma važno ako neko ostane bez posla da se odmah prijavi na RAV!

Ako je neko zaposlen preko temporenog biroa na šta bi trebao da obrati pažnju?

Posebno je važno da se jasno navede gdje treba da obavlja posao i da se radno vrijeme jasno definiše.

Koji su najčešći problemi u vezi primjene Opšteg kolektivnog ugovora?

Prekovremeno vrijeme je uvijek jedna tema, jer se uvijek pokušava da se izbjegne primjena pravila. ORU ima dobro definisane odredbe za regulisanje prekovremenog rada, koje su regulisane članom 12. Kao prekovremeni sati su definisani sati između 46 do maksimalno 50 sati nedjeljno i moraju da se isplate do kraja vikenda sa 25% dodatka. Klasifikacija plata je problem jer su naše kolege vrlo često nepravilno klasifikovani. Važna nova kategorija su «priučeni» (dvogodišnje školovanje) koji od 1. avgusta 2013 spadaju pod opšteobvezujući ORU. Kao «priučeni» se ubrajaju zaposleni koji imaju najmanje četiri godine stručnog iskustva na poslovima za koje je neohodna obuka.

Kakav bilans se može izvući iz ove prve godine?

Ovaj Opšti kolektivni ugovor je donio poboljšanja za mnoge radnike i mnogi su pokrenuti ovim ugovorom. Ali još uvijek postoje neke slabosti i dosta toga je u realizaciji. Procedura za opšteobvezujući ugovor je veoma duga poslije ljetnjeg raspusta započinjemo već pregovore za obnovu ORU-a. Posebno želimo pomak u pogledu minimalnih plata jer smo daleko od mjesta gdje bi trebali da budemo. Takođe je za industriju mora da se traži rješenje.

FAR* odredbe: Vaš Unia sekretarijat će Vas rado obavijestiti po ovom pitanju. Preduslovi za punu penziju su najmanje 15 godina radnog staža u zadnjih 20 godina od toga posljednjih sedam godina bez prekida i da ste zaposleni u preduzeću koje podliježe odredbama Opšteg kolektivnog ugovora vezanim za FAR-odredbe.

Za ostavriavanje prava na skraćenu FAR-penziju su predviđeni sledeći preduslovi najmanje 20 godina radnog staža od toga najmanje 10 godina u firmi koja podliježe FAR odredbama a od toga 7 zadnjih godina bez prekida.

Osim toga u zadnjih 7 godina maksimalna nezaposlenost ne smije da traje više od dvije godine prije ostavriavanja prava na penziju. (Nezaposlenost mora da se dokaže prijavom na RAV). U svakom slučaju se preporučuje da se posavjetujete u Vašem Unia sekretarijatu.

I temporno zaposleni mogu da postanu **Unia-ianovi**: oni se svrstavaju u istu klasu, **iznos uplaćene članarine koji mogu dobiti nazad** je maksimalno 80% uplaćenih doprinosa.

*FAR je skraćenica za Frühzeitigaltersrücktritt (prijevremeno penzionisanje)

Smanjenje stanirana

Referentna kamatna stopa pada na 2.0 postotka

Za stanare mogućnost smanjenja stanarine

Dobra vijest za stanare: Savezna vlada je donijela odluku da smanji referentnu kamatnu stopu na zakupninu za 0,25 procentnih poena sa dosadašnjih 2,25 % na 2,0 %.

Zakupci u Švajcarskoj mogu očekivati smanjenje zakupnine. Savezna vlada (Odjeljenje za stambenu politiku) je donijelo odluku po prvi put nakon 15 meseci da se referentna kamatna stopa smanji za 0,25 pro-

centna poena. Tako je postignuta rekordna niska referentna kamatna stopa od 2,0 %. Nova stopa se primenjuje od sutra utorka (3.9.2013), kako je savezna kancelarija saopštila. Ovo smanjenje

stope za stanare zapravo znači da u principu imaju pravo da od svog stanodavca zahtevaju smanjenje stanarine za 2,91 %. Referentna kamatna stopa kao zakonom predviđena odrednica se primenjuje za određivanje zakupnine u cijeloj Švajcarskoj. Smanjenje stanarine se ne dešava automatski i svako ko želi smanjenje koje mu zakonom pripada mora da podnese pismeni zahtjev na svog stanodavca i obavijesti ga da smanji stanarinu u skladu sa ovom promjenom.

Darinka Filipovic

Referentna kamatna stopa u postupku sprovođenja monetarne politike ima ulogu signalizirajuće kamatne stope, kao i ulogu polazne kamatne stope, pošto se visina osnovnih kamatnih stopa na novčanom tržištu, odnosno koridor kamatnih stopa, utvrđuje prema visini te kamatne stope. Kod nas referentnu kamatnu stopu utvrđuje Narodna banka Srbije (monetarni odbor).

Povećanje minimalnih plata

Pregovori plata za 2014 godinu

Savez sindikata zahtijeva povećanje plata u 2014. godini između 1,5 do 2 postotka.

Švajcarski Savez sindikata (SGB) je dao svoj zahtjev za povećanje plata za narednu 2014. godinu: 1,5 do 2 procenta više plate trebaju da imaju svi zaposleni. Minimalne plate trebaju da se povećaju za 100 franaka.

«Bilans o platama zadnjih deset godina pokazuje da je visoki i najviši lični dohodak disproporcionalno porastao», citirano je u saopštenju predsjednika Saveza sindikata gospodina Paul Rehtštajner. Obični radnici nisu

Paul Rehtštajner

imali nikakve koristi od toga. Prosječan radnik je zadnjih godina zaradivao čak manje nego u 2002. godini. Posebno oni sa izučanim zanatom su ostali praznih ruku.

Sindikati smatraju da povećanje plata u fiksnim iznosima u francima najbolje sredstvo da se ovakav trend koriguje. Zato pozivaju generalno povećanje plata za 100 franaka u mašinskoj, elektro i metaloindustriji kao i u prehrambenoj industriji a u hemijskoj i farmaceutskoj industriji povećanje plata za 150 franaka i u građevinarstvu povećanje plata za 80 švajcarskih franaka.

Osim toga se izričito zahteva povećanje plata za žene kako bi se izborili protiv diskriminacije plata polova.

Darinka Filipovic

Sjednica migracione komisije sindikata Unia

Delegacija migranata diskutovala o raznim temama

Na sjednici migracione komisije održanoj 31. avgusta diskutovalo se između ostalog i o popunjavanju radnih mjesta sindikalnih sekretara za najbrojnije grupe migranata. Tako se ustanovilo da između ostalog u mnogim regionima postoje deficiti zaposlenih sekretara na bosanskom/hrvatskom/srpskom i ako grupa ovih naroda spada još uvijek u jednu od brojnijih grupa.

Za članove sindikata Unia je od posebnog značaja to što imaju mogućnost da osnovne informacije u vezi socijalnih osiguranja, iz oblasti radnog prava i ostalih oblasti, dobiju na svom maternjem jeziku. Tendencija povećanja broja migranata iz Evropske Unije je sve više izražena posebno migranata iz Portugalije i Njemačke ali broj «starih» migranata sa područja bivše Jugoslavije je još uvijek vodeći i nije za podcijeniti.

Obzirom da se simpatije sve više poklanjaju «novim» migrantima iz Madjarske, Bugarske Rumunije i td. veoma je važno da se ne zaborave migranti sa područja bivše Jugoslavije. Zato je važno da Vi kao članovi djelujete udruženo i ako nemate savjetnika na Vašem jeziku u Vašem regionu reagujete odnosno da se obratite na našu redakciju kako bi Vaše zahtjeve odn. potrebe mogli prosljediti dalje. Važno je da kao članovi sindikata prisustvujete važnim događajima i da se družite i djelujete u skladu sa svojim potrebama. Za sve Vaše želje potrebe ili kritike možete da se obratite na redakciju lista Horizonte na e-mail adresu: darinka.filipovic@unia.ch

Darinka Filipovic

Vi pitate – mi odgovaramo

Alkohol za volanom: Kako reaguju osiguranja?

Vozio sam u alkoholisanom stanju i izazvao sam saobraćajnu nesreću. Materijalna šteta je ogromna. Ja sam bio ozbiljno povrijeđen i nisam bio u stanju da radim. Kako reaguje moje auto-osiguranje i šta je sa osiguranjem u slučaju nesreće na radu?

Na osnovu zakonskih odredbi obaveza osiguranja u vezi plaćanja na osiguranička je ograničena ako osiguranik ili lice koje ima pravo na odštetu izazove štetu odnosno nesreću svojom nepažnjom. Pod pojmom gruba nepažnja se podrazumijeva neobraćanje pažnje na osnovne znakove upozorenja, gdje bi svaki razuman čovjek ako bi se našao u toj situaciji mogao da ispoštuje te znakove. Ako neko u alkoholisanom stanju izazove saobraćajni udes u osnovi je izazvao udes iz nemara. Osiguranje će stoga u skladu s tim smanjiti plaćanja ili već isplaćenu štetu trećim licima zahtijevati natrag. Prema zakonu i saobraćajnim propisima vožnja pod dejstvom alkohola (u pijanom stanju) ni u kom slučaju se ne ubraja u nesposobnost ukoliko koncentracija alkohola u krvi veća od 0,5 promila odnosno ukoliko se u ljudskom organizmu dokaže količina alkohola koja dovodi do ove koncentracije u krvi.

Osiguranje za slučaj nesreće umanjuje plaćanja

Još ozbiljnije posljedice u alkoholisanom stanju u slučaju povrede vozača su posljedice liječenja odnosno troškovi nastali usljed povrede vozača. Ukoliko vozač koji je kriv za udes u prosjeku radi više od 8 sati nedjeljno onda će doduše obavezno osnovno osiguranje za nesreću njegovog poslodavca preuzeti troškove liječenja ali sve ostalo otpada (plaćanja dnevnica ili odšteta za slučaj invalidnosti) ili ako već preuzme onda će preuzeti samo minimalna plaćanja. Ukoliko je vozač osiguran za slučaj nesreće/udesa samo kod njegovog zdravstvenog osiguranja onda će osiguranje preuzeti troškove liječenja – ali ako ima neobavezno dopunsko osiguranje za slučaj nesreće onda će osiguranje preuzeti samo neka umanjena plaćanja.

Izvor: Schweizer Versicherungsverband (ASA/SVV)

Udes sa poslovnim autom korištenje u privatne svrhe: Kako je to osigurano?

Ja mogu da koristim auto od firme i za moja privatna putovanja. Da li će moje privatno osiguranje ukoliko dodje do štete dok auto vozim u privatne svrhe?

Štetu na automobilu Vašeg poslodavca ne snosi Vaše privatno osiguranje jer potraživanja Vašeg poslodavca za pokriće iz privatnog osiguranja je eksplicitno isključeno. Većina osiguranja nude u privatnom osiguranju za nanesenu štetu trećim licima – ili za povećanje premije ili integrirano u osnovnom pokrću «za povremeno neredovno korištenje tuđeg automobila»; da bi postojala zaštita moraju se ispunjavati određeni preduslovi, kao što je korištenje tuđeg automobila samo povremeno ne redovno. Ovaj način osiguranja omogućava dobru zaštitu ako npr. ponekad pozajmite na korištenje vozilo od svog poznanika.

Folkasko osiguranje

Štetu na autu Vašeg poslodavca može da snosi samo folkasko osiguranje ukoliko je isto zaključeno. Stoga je veoma važno da poslodavac ako daje službeni automobil svojim radnicima na korištenje i za privatnu vožnju da zaključi folkasko osiguranje. Preporučuje se prije nego što pozajmite poslovni automobil za privatnu vožnju da se informišete da li poslodavac ima odgovarajuće osiguranje.

Izvor: Schweizer Versicherungsverband (ASA/SVV)

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, D. Filipovic, E. Sarlaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck Ringier Print, Adligenswil | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.